

NORGES HØYESTERETT

Den 19. februar 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Endresen, Normann og Bergsjø i

HR-2016-00392-U, (sak nr. 2016/327), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Sigurd J. Klomsæt)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om omberamming av ankeforhandling i straffesak.
- (2) Ved Aust-Agder tingretts dom 14. juli 2015 ble A domfelt for flere forhold, herunder forsøk på forsettlig drap, jf. straffeloven 1902 § 233, jf. § 49. A ble dømt til fengsel i 6 år og 6 måneder.
- (3) Lagmannsretten berammet ved brev 22. oktober 2015 ankeforhandlingen til 29. februar 2016. Saken ble i brevet antatt å vare fem dager. Forsvareren, som også hadde vært forsvarer i tingretten, opplyste i brev 7. februar 2016 at han på grunn av dobbeltberømmelse likevel ikke kunne møte til ankeforhandling 29. februar 2016. Han begjærte saken omberammet.
- (4) Påtalemyndigheten motsatte seg utsettelse av saken i brev 9. februar 2016. I brevet viste påtalemyndigheten til at det er en omfattende sak mot to tiltalte, og til at det totalt er innstevnet 29 vitner. Både forsvarer til den medtiltalte og bistandsadvokaten til fornærmede har på vegne av sine klienter uttrykt ønske om at saken ikke utsettes.
- (5) Lagmannsretten ved forberedende dommer traff 10. februar 2016 slik beslutning:

"Det vises til ditt brev datert 7. februar 2016, hvor ovennevnte sak begjæres omberammet.

Som kjent er dette en lagrettesak som er berammet over fem dager, med to tiltalte og mange vitner som allerede er stevnet. Både av hensyn til de mange involverte og lagmannsrettens ansvar for forsvarlig saksavvikling tas begjæringen om omberamming ikke til følge."

- (6) A har ved sin forsvarer anket beslutningen til Høyesterett. Han har anført at nektelsen av å omberamme saken forhindrer det frie forsvarervalg og er i strid med straffeprosessloven § 102 og EMK artikkel 6 nr. 3 bokstav c. Kravet til rettførdig rettergang blir ikke ivaretatt dersom tiltalte ikke får bistand fra sin valgte forsvarer.
- (7) *Påtalemyndigheten* har ikke kommentert anken.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder lagmannsrettens nektelse av å omberamme ankeforhandling i en straffesak. Slike avgjørelser er i utgangspunktet uangripelige. Når anken bygger på at berømmelse – eller nektelse av omberømmelse – har til følge at den tiltalte må skifte forsvarer i strid med retten til fritt forsvarervalg, er det imidlertid antatt at utvalget kan prøve beslutningen, jf. Rt. 2006 side 715 avsnitt 13 og Rt. 2009 side 417 avsnitt 14. Anken retter seg mot beslutning av lagmannsretten som første instans, og utvalget har dermed full kompetanse.
- (9) Spørsmålet er om nektelsen av å omberamme strider mot tiltaltes rett til fritt å velge sin forsvarer. Etter straffeprosessloven § 102 første ledd skal retten oppnevne den forsvarer som tiltalte ønsker, med mindre dette vil føre til "forsinkelse av betydning for saken" eller det av andre grunner er utilrådelig. Bestemmelsen ble endret i 2002. Tidligere kunne det gjøres unntak fra det frie forsvarervalget bare om dette var nødvendig for å unngå "vesentlig forsinkelse". I Ot.prp. nr. 66 (2001–2002) side 132 omtales endringen slik:
- "Hensikten med denne formuleringen er å markere at det skal mindre til før retten kan oppnevne forsvarer mot den siktedes ønske enn etter gjeldende rett, men at ikke en hvilken som helst forsinkelse skal være avgjørende."**
- (10) Det må etter § 102 første ledd foretas en avveining mellom det frie forsvarervalget og hensynet til rask saksavvikling. I tillegg må det blant annet legges vekt på forsinkelsens lengde, sakens alvor, om tiltalte selv aksepterer forsinkelsen, hensynet til fornærmede og om forsvareren har fungert i en tidligere instans, jf. Rt. 2009 side 417 avsnitt 16 og Rt. 2009 side 1389 avsnitt 19.
- (11) I dette tilfellet ble ankeforhandlingen berømmet til 29. februar 2016 i brev 22. oktober 2015. Til tross for at han var kjent med berømmelsen, begjærte forsvarer omberømmelse først 7. februar 2016, altså om lag tre uker før den berømte ankeforhandlingen. I Rt. 2004 side 1038 avsnitt 15 uttaler ankeutvalget følgende om et lignende tilfelle:
- "Utvalget finner at spørsmålet om omberømmelse nå står i en annen stilling enn om det var blitt fulgt opp umiddelbart. Nå vil rettens berømmelsesprogram være lagt for lengre tid fremover. Videre vil de personer som berøres av berømmelsen, ha innrettet seg etter den. I en sak som den foreliggende, med tiltale for voldtekt og incest, vil hensynet til fornærmedes interesse i å bli ferdig med saken gjøre seg sterkt gjeldende."**
- (12) Disse hensynene gjør seg gjeldende også i foreliggende sak. En omberømmelse vil sannsynligvis føre til "dødtid" for lagmannsretten den aktuelle uken. Lagmannsrettens ressurser vil dermed ikke kunne utnyttes effektivt. Saken vil ved omberømmelse bli forsinket med minimum seks uker, noe som vil innebære en ekstra belastning både for fornærmede og den medtiltalte. Det har betydelig vekt at de har motsatt seg utsettelse. På denne bakgrunn finner utvalget ikke grunnlag for å tilsidesette lagmannsrettens beslutning om å fastholde berømmelsen.
- (13) Utvalget legger imidlertid til at dette er en alvorlig straffesak. Ankeforhandlingen er nært

forestående, og lagmannsretten må påse at en ny forsvarer får tilstrekkelig tid til å forberede tiltaltes forsvar.

- (14) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken forkastes.

Kristin Normann
(sign.)

Clement Endresen
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: